

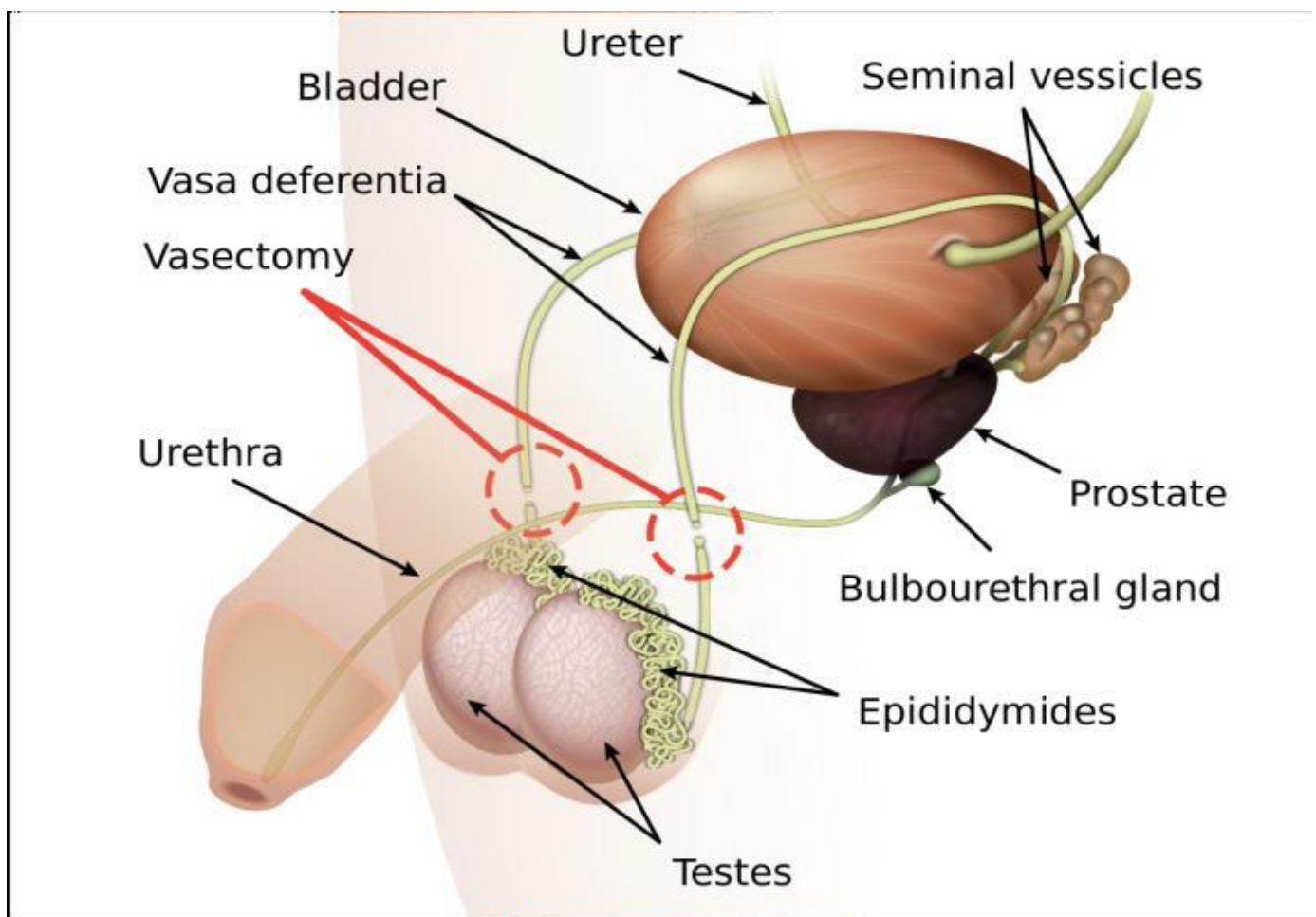
Gwybodaeth i Gleifion

Fasdoriad

Adran Wroleg

Beth yw fasdoriad?

Llawdriniaeth yw fasdoriad lle mae'r vas deferens (y pibelli sy'n cario'r sberm o'r ceilliau i'r wrethra – y biben ddŵr) yn cael eu torri. Dylid ystyried y llawdriniaeth hon fel un di-droi'n-ôl.

Beth yw'r dewisiadau eraill?

- **Dulliau eraill o atal cenhedlu** – i ddynion a menywod
Dylech ystyried fasdoriad fel "gweithdrefn ddi-droi'n-ôl". Os oes gennych unrhyw amheuaeth ynglŷn ag ai dyma'r dewis iawn i chi, ni ddylech fwrw ymlaen.

Beth yw'r manteision?

Mae'n ddull diogel a derbynol o atal cenhedlu.

Beth yw'r risgiau?

Cyffredin

Dull di-droi'n ôl

Ychydig o gleisio yn y ceillgwd

Beichiogrwydd os yw cyfathrach heb ddiogelwch yn digwydd cyn i 2 sampl o had gadarnhau nad oes sberm byw yn bresennol

Achlysurol

Gwaedu'n golygu llawdriniaeth bellach

Cleisio

Prin

Enyniad neu haint ar y ceilliau neu'r epididymis yn galw am gyffuriau gwrthfotig

Y llawdriniaeth yn methu. Achosir hyn fel arfer wrth i ddau ben y vas deferens ail-ymuno, gan arwain at ffrwythlondeb a beichiogrwydd (1 mewn 2000)

Poen cronig yn y ceilliau (5%) neu *sperm granuloma* (nodylau poenus yn y ceillgwd)

Beth mae'r llawdriniaeth yn ei olygu?

- Gwneir y llawdriniaeth fel arfer o fewn un dydd o dan anesthetig lleol (rhewi'r ardal yn unig) neu anesthetig cyffredinol (pan fyddwch yn cysgu).
- Gofynnir i chi ddod i mewn ar ddiwrnod y llawdriniaeth a bydd modd i chi fynd adref yr un noson.
- Tua 20 munud yw hyd y llawdriniaeth.
- **Anesthetig Cyffredinol** – Gofynnir i chi beidio bwyta nac yfed unrhyw hylifau nad ydynt yn glir e.e. cawl neu laeth ac ati, am 6 awr cyn y llawdriniaeth. Gallwch gael hylif clir (dwr/diod ffrwythau) am hyd at 2 awr cyn y llawdriniaeth. Wedi hyn gofynnir i chi beidio yfed rhagor. **Os ydych yn ddiabetig yn ddibynnol ar inswlin, bydd angen cyfarwyddyd arbennig arnoch – trafodwch hyn gyda'ch nyrs.**
- **Anesthetig Lleol** – Gallwch fwyta ac yfed fel arfer

Pan fyddwch yn cyrraedd bydd nyrs yn eich gweld, fydd yn gofyn i chi roi gŵn ymlaen. Byddwch wedyn yn gweld y meddyg fydd yn cynnal y llawdriniaeth. Byddan nhw wedyn yn esbonio'r hyn mae'n ei olygu. Gofynnir ichi wedyn arwyddo ffurflen gydsynio.

Anesthetig Cyffredinol – Bydd yr anesthetydd hefyd yn eich gweld os ydych yn cael anesthetig cyffredinol. Bydd rhaid i chi drefnu bod rhywun yn eich casglu ac yn mynd â chi adref os ydych wedi cael anesthetig cyffredinol.

Anesthetig Lleol – Gwneir y llawdriniaeth fel arfer o dan anesthetig lleol. Bydd y chwistrelliad o'r anesthetig lleol yn achosi peth llosgi, ond yna dim ond procio byddwch chi'n ei deimlo, dim poen. Ar ôl y llawdriniaeth byddwch yn cael eich cludo i'r ystafell ddadebru. Unwaith fydd yn nyrsys yn credu eich bod yn barod, cewch fynd adref.

A fydd yn brifo wedyn?

Efallai y byddwch yn teimlo bod eich ceilliau'n brifo ond dylai hyn dawelu gyda phoen-laddwr fel paracetamol cyhyd â bod meddyg ddim wedi dweud wrthyf am beidio â'u cymryd.

Beth yw'r cymhlethdodau?

Efallai y bydd peth gwaedu, a gall y clwyf fynd yn heintus. Mae'r achosion hyn yn brin, ond os ydynt yn digwydd dylech gysylltu â'ch meddyg. Mae 'na gyfradd isel o fethu y dylech fod yn ymwybodol ohoni.

A allaf gael rhyw heb ddiogelwch yn syth?

Na allwch. Rhaid i chi barhau i'ch amddiffyn eich hun nes eich bod wedi cael 2 sampl o had clir. Dylid cymryd y sampl cyntaf 2 fis ar ôl y llawdriniaeth a'r ail 3 mis ar ôl y llawdriniaeth. Os yw'r ddau yn glir gallwch gael rhyw heb ddiogelwch.

A ellir dadwneud y fasdoriad?

Gellir, ond **ni wneir y llawdriniaeth hon ar y GIG**. Hefyd, mae'r gyfradd o fethiant yn uchel iawn. Dylech fod yn gwbl sicr felly mai fasdoriad yw'r hyn yr ydych yn ei ddymuno go iawn.

Gwybodaeth am adael yr ysbyty

- Gallwch fwyta ac yfed fel arfer.
- Dylech osgoi unrhyw weithgareddau/ymarferion lle rydych yn debygol o roi cnoc i'r ardal.
- Gwisgwch drôns diogelu am y 2-3 wythnos gyntaf - bydd hyn yn helpu i leihau unrhyw chwyddo'n ddiweddarach.
- Cadwch yr ardal yn lân. Gallwch gael cawod/bath ar ôl 2-3 diwrnod, ond tarwch yn ysgafn gyda thywel i sychu, yn hytrach na rhwbio, nes i'r clwyf wella'n llwyr. Os oes gennych rwymyn ar y clwyf, gellir ei wlychu bant ar yr adeg hon, does dim angen rhoi un newydd oni bai eich bod yn teimlo'n fwy cyffyrddus gydag un.
- Rhyw – gweler uchod. Gallwch gael cyfathrach rywiol pan fyddwch yn teimlo'n gysurus i wneud hynny ond bydd rhaid defnyddio dull atal cenhedlu fel y trafodwyd uchod.
- Efallai y sylwch chi ar beth gwaedu/anesmwythder i ddechrau. Os yw'r anesmwythder/gwaedu'n parhau, dylech weld eich meddyg neu ffonio'r ysbyty.
- Os ydych wedi cael anesthetig cyffredinol ni ddylech yrru am o leiaf 24 awr. Dylech gysylltu â'ch cwmni yswiriant i wirio pryd y maen nhw'n fodlon i chi yrru ar ôl y llawdriniaeth. Gallwch wedyn yrru pan fyddwch yn hapus i wneud hynny ac yn gallu stopio'n sydyn.
- Gallwch ddychwelyd i'r gwaith pan fyddwch yn teimlo'n barod i wneud hynny. Os yw eich gwaith yn golygu codi pwysau/gwaith corfforol yna mae'n bosib y bydd angen mwy o amser o'r gwaith. Trafodwch hyn gyda'ch nyrs/meddyg cyn i chi gael eich anfon adref.
- Os ydych yn datblygu tymheredd neu'n teimlo'n sâl, os yw'r clwyf yn troi'n goch, yn dyner, neu'n boeth wrth gyffwrdd ag e, neu fod hylif/crawn yn dod ohono, cysylltwch â'r ward neu eich meddyg yn syth.

Os oes gennych unrhyw gwestiynau neu bryderon, gweler y manylion cyswllt isod ar gyfer y wardiau Wroleg a'r nyrsys Wroleg:-

Wroleg Ward D 2 Dwyrain

01633 234043 / 234044 (24 awr)

Adran Cleifion Allanol Wroleg

01633 234979

Oriau swyddfa dydd Llun - dydd Gwener

Ward Dydd Wroleg

01633 656378 / 656377

Oriau swyddfa dydd Llun - dydd Gwener

Nyrsys Clinigol Arbenigol Wro-Oncoleg

Julie Simpson

Sian Lewis

Louise Broadway

Kathleen Connor-Middleton

01633 238976 (Bydd yn dychwelyd negeseuon llais pan nad ydynt ar ddyletswyddau clinigol)

Oriau swyddfa dydd Llun - dydd Gwener

Ymarferydd Nyrsio Wroleg

Laura Reynolds

Leanne Denning

01633 234758

Oriau swyddfa dydd Llun - dydd Gwener

Ymholiadau llawdriniaeth/cyn-derbyn

01633 234970 / 238568

Oriau swyddfa dydd Llun - dydd Gwener

Cyfeiriadau:

British Association of Urological Surgeons (2017) Information about your Procedure - Vasectomy

**"Mae'r ddogfen hon ar gael yn Saesneg/
This document is available in English".**